

گزیده دانشوران و رجال اصفهان و زندگی نامه خودنوشت مؤلف

تألیف

سید محمد علی مبارکه‌ای (م ۱۳۶۵ ق)

به کوشش

رحیم قاسمی

مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه

گزیده دانشوران و رجال اصفهان وزندگی نامه خودنوشت مؤلف

تألیف: سید محمد علی مبارکه‌ای (م ۱۳۶۵ق)

به‌کوشش: رحیم قاسمی

تهیه: مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه (= مؤسسه تراث الشیعه)

- ناشر: انتشارات مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه
- چاپ و صحافی: زیتون - مشعر
- نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۳۹۳
- شمارگان: ۱۰۰۰
- بها: ۲۵۰۰۰ تومان

همه حقوق برای مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه محفوظ است.
نشر الکترونیکی اثر بدون کسب اجازه کتبی از مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه ممنوع است.

انتشارات مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه، قم، صندوق پستی ۹۱۶-۳۷۱۸۵، تلفن و نمابر: ۰۲۵ ۳۷۷۴۲۸۵۰

نمایندگی فروش: قم، ابتدای خ شهداء، کلیه شروق، تلفن: ۰۲۵ ۳۷۸۳۸۱۴۴

www.al-athar.ir | e-mail: info@al-athar.ir

شماره انتشار (چاپ اول) | ۲۹

مسلول انتشار (چاپ اول و بازچاپ) | ۳۵

سرشناسه	: مبارکه‌ای اصفهانی، محمدعلی، ۱۲۷۸-۱۳۲۵.
عنوان و نام پدیدآور	: گزیده دانشوران و رجال اصفهان و زندگی‌نامه خودنوشت مؤلف / تألیف: سیدمحمدعلی مبارکه‌ای (م ۱۳۶۵ ق): به کوشش رحیم قاسمی.
مشخصات نشر	: قم: مؤسسه کتابشناسی شیعه، انتشارات، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۸۴ ص.: مصور.
فروست	: مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه: ۲۹ سرگذشت‌نامه‌ها. تراجم: ۱۴.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۰۳-۱۰-۷ ۲۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: مبارکه‌ای اصفهانی، محمدعلی، ۱۲۷۸-۱۳۲۵ ش. -- خودسرگذشتنامه‌ها
موضوع	: مجتهدان و علما -- ایران -- اصفهان -- سرگذشتنامه
شناسه افزوده	: قاسمی، رحیم، ۱۳۵۱-، گردآورنده
شناسه افزوده	: مؤسسه کتابشناسی شیعه (= مؤسسه تراث الشیعة)
رده بندی کنگره	: DSR ۲۰۷۳ / ص ۷۵ / ۱۳۹۳ م ۲
رده بندی دیویی	: ۹۵۵ / ۹۳۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۹۳۷۳۵

طرف دولت انگلستان پاسبان گذارده می‌شود، و به عنوان طرفداری از اقلیت حمایت از آنها می‌نماید.

حرکت از برای شهر لکنه‌و به توسط خط آهن از لاهور در روز جمعه بود. روز شنبه وارد شهر لکنه‌و شدیم. با بعضی از مردم این شهر از مشهد مقدس آشنایی حاصل شده بود.

شهر لکنه‌و

لکنه‌و - به فتح لام و سکون کاف عربی و نون مکسوره و هاء مضمومه بعده الواو و بعده الهمزة - شهری است دلگشا و مدینه‌ای است روح‌افزا. چهار جانب او گشاده و در زمین هموار واقع است. در جغرافیای قدیم او را در آخر اقلیم سوم نوشته‌اند. هوایش گرم و آیش سازگار و انواع حبوبات و غلات در او فراوان است.

مردم این شهر سه طایفه می‌باشند؛ اول: هندوان، و دوم: شیعه اثنی عشریه، و سوم: از اهل سنت و جماعت حنفی مذهب. ولی در این شهر، اقتدار با شیعه می‌باشد؛ از این جهت او را دارالملک تشیع و دارالایمان نامند.

وضع خیابان‌های این شهر مثل سایر شهرهای هندوستان [به] اسلوب معماری فرنگ است، و ورود بزرگی از جانب او می‌گذرد. مساجد و مدارس در این شهر بیش از سایر شهرهای هند است. گویند: قرب هزار امام باره دارد، یعنی تکیه‌ای که برای عزاداری حضرت سیدالشهداء [علیه السلام] ساخته‌اند. مرحوم میرسید حامد حسین از این شهر است.

میرسید حامد حسین

میرسید حامد حسین که یکی از مفاخر بزرگ شیعه دنیا است و پدر [ظ: اجداد] او از نیشابور ایران بوده در شهر لکنه‌و نشو و نما یافته.

این شخص بزرگ کتابی در اثبات مذهب شیعه نوشته موسوم به *عقبات الانوار*. موضوع این کتاب ردّ بربیک نفر از علمای اهل سنت است که ردّی بر مذهب شیعه و تکذیب احادیثی که شیعه بدان‌ها تمسک نموده‌اند نوشته است. مرحوم میرسید حامد حسین در ردّ این کتاب، کتاب *عقبات* را مرقوم داشته و هر مجلّدی را در اثبات یکی از آن احادیث

مقرّر نموده. بدین ترتیب که از علمای عامّه و صحابه کبار که از صدر اوّل اسلام تا عصر خود آن حدیث را نوشته و یا روایت نموده‌اند، تمامی را با اقوال علمای اهل سنت در توثیق آنها، و شاگردان هر یک از علمای مصنّفین را با اسامی کتب آنها مرقوم داشته است.

یکی از مجلّدات *عقبات* را نویسنده شمردم، بالغ از سه هزار کتاب از اهل سنت در اثبات حدیث «أنا مدینة العلم» نام برده.

اسباب نوشتن این کتاب را حکام رامپور و خیرپور و انجمن شیعه در لکنهوء فراهم نموده‌اند، و از طرف سیاستمداری نایب السلطنه هند هم اقتضا چنین می‌کرد که مخالفت میان سنی و شیعی اشتداد پیدا کند، و به نوشتن ردها بر علیه یکدیگر، جامعه را مشغول نمایند.

مرحوم میرسید حامد حسین را شیعه هند کرامات بسیاری از برای او نقل نموده‌اند، ولی نویسنده را عقیده این است که بالاترین کرامت نوشتن همان کتاب *عقبات* است که از علمای متقدّمین و متأخرین در شیعه کسی از عهده چنین تألیفی بر نیامده است.

گویند که میرسید حامد حسین مسافرتی به تمام ممالک اسلامی نموده و در کتابخانه سلاطین آل عثمان در اسلامبول و کتابخانه خدیویه در مصر وارد شده و هر نسخه‌ای که به نظرش درآمده که برای مقصود مفید بوده با پول‌های گزاف استنساخ نموده و یا عین نسخه را گرفته است.

کتابخانه آن مرحوم الحال در این شهر موجود و برقرار است. نویسنده در آن کتابخانه فوایدی به دست آورد، و الحال هم فرزند ارجمند باسعادت آن مرحوم در ترمیم مجلّدات *عقبات* مشغول است.

میرسید ناصر حسین

جناب میرسید ناصر حسین فرزند مرحوم جناب میرسید حامد حسین است. جامع معقول و منقول و در علم فقه و اصول استاد زمان است، و در علم حدیث در ممالک اسلامی کمتر کسی مانند آن جناب است. عموم شیعه مذهب، مقام او را در هندوستان ارجمند شمارند و جمعی ربنه تقلید دینی از شخص او به گردن نهاده‌اند.

به صفت زهد و تقوا آراسته، و به فضایل و مکارم اخلاق و ملکات معنوی زینت بخش عالم روحانیت است. اوقات خویش را به تألیف و تصنیف می‌گذراند. اکنون مجلّات عبقات را به نوزده جلد رسانیده است. نویسنده از خدمتش بهره‌مند گشته، قرب هفتاد سال است از روزگار شریف او می‌گذرد.

از جمله اموری که مورد توجه من شد در این شهر، همتی است که در تربیت مبلغین و وعاظ شیعه به ریاست مولانا نجم الحسن به نام مدرسه‌الواعظین مصروف داشته‌اند و فواید بسیاری حاصل کرده‌اند.

مدرسه‌الواعظین

در این مدرسه پس از آنکه فارسی و عربی و انگلیسی و زبان اردو تکمیل شده باشد، به شاگردی اشخاص را می‌پذیرند، و پس از ورود در تکمیل زبان‌های مذکوره کوشیده و علمی که مدخلیت در تبلیغ مذهب دارد می‌خوانند، از قبیل فلسفه دینی و علم کلام و فقه و اصول و منطق و جدل و خطابه و حدیث و تفسیر، و پس از تکمیل، آنها را با حقوق کافی در اطراف هندوستان برای تبلیغ می‌فرستند، و بعضی از آنها در آفریقای جنوبی رفته‌اند و تاکنون بسیاری را به مذهب اسلام وارد ساخته‌اند.

یکی از آنها شریف حسین بود که با بنده در سفر آفریقا مصاحب بود و از دوستان صمیمی بنده بود. در هر سالی مخارجات این مدرسه به نظر عموم شیعه هندوستان می‌رسد و خدمات هریک از مبلغین و تألیفات و تصنیفات آنها مطبوعاً منتشر می‌شود، و قرآن را به زبان انگلیسی تفسیر نموده‌اند، و از جمله کتبی که در این مدرسه شرح فلسفی به زبان انگلیسی بر او نوشته‌اند صحیفه سجاده است.

و از جمله تکمیل‌شدگان در این مدرسه مولی سبط الحسن بود. این شخص خدمات شایانی به مذهب شیعه نموده و خطابه‌های جالب توجهی در شهرهای هندوستان در تبلیغ مذهب شیعه خوانده، و جمعی را در این مذهب وارد ساخته. نویسنده با او کمال الفت داشت، و در سفر کلکته با من همراه بود.